

Bergen, 30. mars 2025

Høringsuttalelse til Kommuneplanens samfunnsdel (KPS) fra Bergen Næringsråd

Innholdsfortegnelse

Høringsuttalelse til Kommuneplanens samfunnsdel (KPS) fra Bergen Næringsråd	1
<i>Innledende kommentarer</i>	<i>2</i>
<i>KPS Mål 1: Bergen for alle</i>	<i>2</i>
<i>KPS Mål 2: Bergen med særpreg.....</i>	<i>3</i>
KPS: Kulturbyen Bergen	3
Bergen sentrum	5
KPS: Havbyen Bergen	5
<i>KPS Mål 3: Bergen skaper muligheter.....</i>	<i>6</i>
KPS: En by i vekst.....	6
KPS: Kunnskapsbyen	7
KPS: Ny verdiskaping.....	8
KPS: Byen som binder Vestlandet sammen.....	8
<i>KPS Mål 4: Bergen for fremtiden.....</i>	<i>9</i>
<i>Barrierer for å lykkes.....</i>	<i>10</i>
Tillit	10
Samarbeid	11
Mindre byråkrati og kortere saksbehandlingstid/prosesstid.....	11
Infrastruktur	11
<i>Avslutningsmerknad</i>	<i>12</i>

Siden høringsutkastet foreligger i flere utgaver, er det ikke henvist til sidetall i innspillet.

Innledende kommentarer

Viser til høringsutkast KPS «Et nystemt Bergen»

Bergen Næringsråd har i perioden frem mot arbeidet med KPS gjennomført en bred prosess med mål om å gi et innspill til KPS. Prosjektet er kalt «LøftBergen». Vi har blant annet gjennomført fire workshoper i Bergen, en i Oslo med utflyttede bergensere og to medlemsundersøkelser rundt mål for Bergen. Det er konklusjonene fra denne prosessen som danner grunnlag for denne høringsuttalelsen.

Her har vi løftet frem ti mål som vi mener Bergen skal jobbe for å oppnå.

Høringsutkastet fra kommunen skisserer fire brede mål eller overskrifter for KPS. Disse er brede nok til å favne det som er viktig og nødvendig i en KPS, og vårt innspill er at bruken av disse overskriftene er god og hensiktsmessig.

I målformuleringene under disse overskriftene er det viktig at en er tydelig på hva som er det overordnede mål. Her er teksten mer beskrivende og strekpunktene/aksjonspunktene ikke tilstrekkelig definert til å kunne tjene som en beskrivelse av dette overordnede målet for hvert kapittel og avsnitt.

Vår tilbakemelding at Bergen bør ha som ambisjon å:

- **Bli den mest attraktive storbyregionen i Norge (Attraktivitet)**
- **Bergen bør bli kjent som byen som bare gjør det, og ikke er seg selv nok (Gjennomføringsevne og Samarbeid)**
- **Bergen bør bli den storbyregionen i Norge som vokser mest (Vekst)**

I det følgende vil vi gå gjennom de enkelte punktene for å gi vårt innspill om tydeligere målformuleringer og innspill til handlingspunkt.

KPS Mål 1: Bergen for alle

Dette målet harmonerer i stor grad med det vi har kalt:

Attraktivitet – Byen i mitt hjerte

Vårt høringsinnspill er at en her og andre steder, bør innlede med en tydeligere målformulering, og eventuelt sett med målformuleringer

Vårt forslag til målformulering:

Bergen skal bli den mest attraktive storbyregionen i Norge

Vi foreslår at det legges inn et sett slike konkretiseringer under hvert av de fire målpunktene. Dette er i noen grad gjort gjennom tema og i innledningstekst, men disse savner en tydelig, samlende målformulering for hvert tema og mål. Lenken mellom hovedmålet og «tiltakspunktene» under hvert kapittel blir derfor noe utydelig.

KPS Mål 2: Bergen med særpreg

Dette målet harmonerer også i stor grad med det vi har kalt:

- **Attraktivitet – Byen i mitt hjerte (se over)**

Vi synes det er bra at en her faktisk benytter samme begrep som våre prosesser har pekt på – byen i mitt/vårt hjerte. Vi synes det er en god formulering for å få frem det bergenske engasjement for vår by og byregion.

Vi viser derfor til merknadene over.

Punktet omhandler også temaet

KPS: Kulturbyen Bergen

Dette er det samme begrepet som er løftet frem i vårt arbeid.

Kultur er en viktig næring som bidrar til økonomisk vekst, sikrer utdanningsløp og jobbskaping. For å sikre at denne sektoren blomstrer, må det legges til rette for gode rammevilkår og støtteordninger.

Dette inkluderer å fremheve at Bergen må få en rettferdig andel av nasjonale midler til kultur- og kreativ sektor, samt å jobbe for en konkurransedyktig incentivordning for film- og serieproduksjon i Norge, med utgangspunkt i regionens unike attraktivitet og posisjon som produksjonssted.

Det er også nødvendig å fremme behovet for tilgang til risikovillig kapital og private investeringer for kultur- og kreativ sektor, der Bergen har en unik posisjon med fremoverlente fagmiljøer som Zephyr og Buzz.

Teksten bygger sterkt opp om frivillighet og amatørkulturen. Det slutter vi oss til, men i tillegg er det vår opplevelse at teksten her i for liten grad anerkjenner og bygger opp om det profesjonelle kulturlivet i byen.

Vi har derfor følgende forslag

Målformulering kultur:

Bergen skal være kulturhovedstaden – den nytenkende og skapende internasjonale kulturbyen.

Til strekpunkt:

- **Styrke den profesjonelle kulturutøvelsen og våre viktige kulturinstitusjoner**
- **Kreve slutt på skjevfordeling av kulturmidler. Bergen må få en rettferdig andel av nasjonale kulturmidler**
- **Utløse potensialet Bergen har som lokasjon for film- og tv-produksjon gjennom bla. å jobbe for en internasjonalt konkurransedyktig filminsentivordning**
- **Støtte opp om Bergen som hovedkontor for TV2**

Bergen sentrum

Et av de virkelige særpregene i Bergen er handelsstedet Bergen sentrum. Virksomhet og liv i sentrum er viktig for Bergens attraktivitet. Et sterkt og attraktivt Bergen sentrum er viktig for handelen i hele regionen. Tomme vinduer i sentrum påvirker Bergens profil negativt.

Vi foreslår at å styrke et levende sentrum løftes frem.

Vi har følgende forslag (strekpunkt):

- **Styrke et levende Bergen sentrum, gjennom aktivitet og tilgjengelighet.**
- **Styrke dynamikken i tilbudet i sentrum blant annet ved å gjøre det enklere og raskere å få bruksendringer**
- **Legg til rette for at Bergen skal være et attraktivt sted å besøke og en attraktiv destinasjon.**

KPS: Havbyen Bergen

Punktet omhandler også vårt punkt

- **Havbyen**

Her vil vi peke på at det er naturlig å ha en tydeligere målformulering i tråd med det som er nedfelt i Havbyen Bergen/One Ocean – samarbeidet.

I tillegg viser blant annet «Grønn region Vestland» at havnæringene og særlig sjømatnæringen er de næringene med størst potensiale for fremtidig verdiskapning og sysselsetting.

Vi vil vise til at den komplette marine verdikjeden i Bergen er unik i verdensammenheng. Dette taler for at den løftes tydeligere frem her.

Vi foreslår derfor følgende målformulering under Havbyen:

Havbyen Bergen skal lede an i bærekraftig bruk av havet, og marin og maritim verdiskapning.

Vi foreslår følgende strekpunkt:

- **Bidra til samlokalisering av HI og FD på Dokken og etablering av verdenshavsenteret O.**
- **Sikre og videreutvikle den unike og komplette marine verdikjeden i Bergen.**

Med tanke på vekstpotensialet innen disse næringene vil vi foreslå at det vurderes å flytte dette temaet fra «Bergen med særpreg» til «Bergen skaper muligheter».

KPS Mål 3: Bergen skaper muligheter

Vi mener at en her i større grad bør vektlegge:

- **Gjennomføringsevne og samarbeid**

Samarbeidsdelen er dekket innenfor strekpunktformuleringen «Være drivkraft i regionale samarbeid (...)»

Vi vil oppfordre til å løfte frem gjennomføringsevne tydeligere:

- **Bergen skal være kjent som byen som bare gjør det!**

I dette kapittelet mener vi det bør fokuseres sterkere på disse elementene:

- Bergen er klyngebyen foran noen, og de sterke klyngene er en vesentlig faktor for fremtidig verdiskaping. Her skiller Bergen seg fra andre norske byer. Dette er det viktig å bygge videre på og videreutvikle.
- Vi trenger en bevist holdning til å bygge innovasjonsdistrikt rundt byens eksisterende kunnskapsmiljø og virksomheter som kan styrke formelle og uformelle klynger og synergier.
- Etablering av måltall og måling av utvikling i boligbygging og arbeidsplasser

KPS: En by i vekst

Vi har formulert dette som

- **Vekstbyen**

Målet er om vekst er viktig. Ikke minst fordi det skaper handlingsrom i en arealplan. Samtidig er det viktig for Bergen å beholde sin posisjon som Norges klare nummer 2 byregion. Alternativet til vekst er stagnasjon og forvitring.

Vi slutter oss til de målsetningene som ligger her og vil foreslå følgende hårete målformulering:

Bergen skal bli den storbyregionen i Norge som vokser mest.

Bergen skal være en by i bevegelse.

Vi foreslår derfor å legge til under dette avsnittet:

Sammen fortsetter vi arbeidet med å utvikle Bergen som en attraktiv, innovativ, funksjonell og bærekraftig by. Bergen skal bruke innovasjonskontrakter for å bidra til å utvikle oppstartsbedrifter og innovative løsninger.

For å sikre dette er det også nødvendig å styrke betoningen av attraktivitet og egnethet i de arealer som skal gi grunnlag for vekst. I tillegg må en ha tilstrekkelig med slike arealer. Med en by i bevegelse mener vi at byen bygges hele tiden, og er en organisme som stadig forandrer seg, samtidig som man tar vare på viktig arv.

Tredje kulepunkt bør derfor lyde:

- **Legge til rette for tilstrekkelig fremtidsrettede og attraktive nærings- og boligbyggingsareal til å sikre veksten.**

SSB-statistikk viser at planprosesser tar lang tid i Bergen. Dette er et vesentlig hinder for vekst.

Vi foreslår derfor å fremheve følgende i det videre arbeidet, og har forslag til formulering:

Samlet tidsbruk i reguleringsprosesser må reduseres kraftig og takten i boligproduksjonen må betraktelig opp for å sikre befolkningsvekst, møte befolkningens boligbehov og dempe boligprisveksten.

Kommunen vil forenkle prosessen med bruksendring av næringslokaler for lettere å kunne ta disse i bruk til ny virksomhet. (jfr punkt over under Bergen sentrum)

Vi foreslår følgende nye kulepunkt i dette kapitlet:

- **Kraftig redusere tidsbruken spesielt i reguleringsplansaker, men også i klagesaker.**
- **Sørge for hurtig ferdigstilling av pågående områdeplanprosesser og gi private adgang til å utarbeide fremtidige områdeplaner i samarbeid med kommunen**
- **Gjøre det lettere å gjennomføre bruksendringer av næringslokaler for å motvirke at forretnings- og kontorlokaler blir stående tomme, særlig i sentrum**

KPS: Kunnskapsbyen

Dette punktet er identisk med begrepet vår prosess har løftet frem.

Vi vil foreslå følgende målsetning for dette punktet:

Bergen skal være den mest attraktive byen å studere, forske og realisere sine ideer og drømmer i.

Vi foreslår å legge til i teksten:

Bergen skal bli førstevalget for gründere som ønsker å etablere ny virksomhet. Bergen kommune skal arbeide for å understøtte oppstartsbedrifter ved å være åpen for innovasjonskontrakter.

Vi foreslår nytt kulepunkt:

- **Tiltrekke kompetanse gjennom internasjonal profilering og godt vertskap**

Vi slutter oss ellers til avsnittet med tilhørende kulepunkt.

KPS: Ny verdiskaping

Vi har her brukt begrepene:

- **Jobbskaperbyen, eierbyen, hovedkontorbyen, gründerbyen**

Vi vil her foreslå følgende målsetning:

Bergen skal være gründerhovedstaden, og det foretrukne stedet å starte, eie og drive selskap.

Bergen har over tid mistet mange hovedkontorfunksjoner. Vi mener det bør løftes frem en strategi for å beholde og tiltrekke seg hovedkontorfunksjoner. Det er der de store beslutningene tas, og vi ønsker at de skal tas i Bergen. Kompetanse samles også rundt hovedkontorfunksjoner, og det er viktig for byen at slik kompetanse samles her.

Det er spesielt bra at dette avsnittet og strekpunkt fremhever en vektlegging av oppstartsvirksomhet.

KPS: Byen som binder Vestlandet sammen

Vi har her brukt begrepet

- **Bynavet**

Vi foreslår følgende målsetninger her:

Bergen skal være navet som binder Vestlandet sammen.

Bergen skal være den rause storesøsteren som samler og driver regionen fremover.

I dette avsnittet vil vi understreke at vi slutter oss til målsetningene om at «Bergensregionen trenger konkurransedyktig infrastruktur som skaper en større bo- og arbeidsmarkedsregion, og sørger for at folk og næringsliv kommer seg raskt frem». Vi vil foreslå at en legger til «trygt» i tillegg til raskt, for å understreke målsetningen om trafikksikkerhet og nullvisjonen for drepte og hardt skadde i trafikken.

I dette avsnittet savner vi en sterkere betoning av det regionale perspektivet. Skal Bergen styrke sin posisjon, må en gjøre noe med fremkommelighet mot øst, sør og nord. Ringveisystem er viktig, men like viktig er å binde regionen sammen.

I tillegg er en åpenbar ulempe for byen at transportkostnader er vesentlig høyere enn hos våre konkurrenter. Dette er en dimensjon som bør forsterkes i dokumentet.

I tillegg bør behovet for en attraktiv og velfungerende havn og en tjenlig havnelokalisering løftes frem.

Vi registrerer at en setter opp en målsetning om å «minsk trafikkbelastningen i Bergen sentrum». Vi er skeptiske til en så bred og unyansert målsetning. Byvekstavgiftene bygger på en forutsetning om at veksten i **persontrafikken** skal skje med kollektiv, sykkel og gange, ikke at trafikken skal reduseres. Godstrafikken er heller ikke omfattet av samme strenge nullvekstkrav.

Vi legger derfor her til grunn at denne målsetning ikke knytter seg til et ytterligere krav om redusert mobilitet i Bergen sentrum, men en antatt **virkning** av ringveisystemet. Vi kan slutte oss til en slik forståelse, men det bør komme tydeligere frem at det er meningen med setningen.

Vi vil foreslå at det her tas med en målsetning om å lage en logistikkplan for Bergen, for å bedre sørge for effektiv varetransport og infrastruktur for godslevering, samt ladeinfrastruktur for godstransport.

Under dette punktet kunne det også være naturlig å belyse den manglende kraftinfrastrukturen. Dette er en av de største barrierene mot videre industriutvikling i regionen.

Vi foreslår derfor at en tar med følgende formuleringer:

- **Det skal legges til rette for tilstrekkelig kapasitet i overføringsnett for å sikre kraftforsyningen til regionen.**
- **Sikre infrastruktur for samferdsel og energi som bidrar til et løft for by- og regionutviklingen**

KPS Mål 4: Bergen for fremtiden

Vi har her brukt begrepet:

- **Bærekraftsbyen**

Vi slutter oss til bærekraftmålene i dette kapittelet.

Vi foreslår følgende målformulering i dette kapittelet:

Bergen skal lede an i arbeidet med å nå nullutslippssamfunnet og for økt sirkularitet i verdikjedene.

Bergen kommune har som største eier og hovedkontorby for BIR et spesielt ansvar for å bidra til bærekraftig avfallshåndtering og legge til rette for økt gjenbruk og sirkularitet i verdikjedene.

Kommunens største utslippspunkt er forbrenningsanlegget til BIR i Rådalen, som håndterer avfallet til innbyggerne. Bergen kommune må vise ansvar for egne utslipp, og sette av midler til CO2-rensing, i et spleiselag mellom kommune, Regjeringen og BIR.

Bergen kommune er i tillegg en av de største forbrukerne av bygge- og anleggstjenester. Et tiltak for å sikre sirkularitet er en ombrukssentral for byggematerialer. Dette bør være et samarbeidsprosjekt mellom offentlig og privat sektor. Tiltaket kan redusere utslipp og avfall, og samtidig gi økonomiske innsparinger.

Vi foreslår derfor følgende formulering:

- **Bergen kommune skal ta ansvar for egne utslipp. Vi ønsker et spleiselag med regjeringen og kommunen for å få på plass CO2-rensing av forbrenningsanlegget i Rådalen**
- **Bergen kommune skal legge til rette for økt sirkularitet. Et aktuelt prosjekt er å regulere og etablere en ombrukssentral for byggematerialer.**

Barrierer for å lykkes

I vårt arbeid har vi også forsøkt å identifisere de viktigste barrierene for å lykkes med målsetningene over. Dette er barrierer som prosessen har vist er en utfordring i dag, og som må løses opp i for å lykkes.

Vi har identifisert fire faktorer som må på plass for å kunne realisere ambisjonene for Bergen:

Tillit

Tillit mellom aktører og mellom offentlige myndigheter og private aktører er avgjørende for å lykkes. Dette er en viktig verdi i det norske samfunnet, og gjør samfunnet tryggere og mer oppgaveløsning mer effektiv. Uten tillit vil prosjekter ikke bli realisert, og alle prosesser vil ta lenger tid, fordi de involverte vil bruke mer tid på å sikre seg og redusere risiko.

Vi mener det er viktig å sette søkelys på å tiltak som kan øke tilliten mellom myndigheter og private aktører.

Samarbeid

Manglende samarbeid er en kritisk barriere som påvirker evnen til å oppnå felles mål innenfor flere målområder. Manglende samarbeid på tvers av sektorer, som mellom utdanningsinstitusjoner, næringsliv og offentlige organer, fører til fragmenterte innsatsområder og tapte muligheter for synergier. I Kunnskapsbyen er manglende samarbeid mellom institusjoner og mellom utdanning og næring en betydelig barriere som hindrer utvikling og innovasjon. Samarbeid mellom offentlige etater, nivå og enheter er også avgjørende. Sektoransvar blir noen ganger til ansvarsfraskrivelse. For Havbyen nevnes behovet for samarbeid på tvers av sektorer for å finne nye løsninger.

Vi mener derfor det er viktig å satse på sterkere samarbeid mellom aktører. Klyngene i byen er gode eksempler som vi kan bygge på.

Mindre byråkrati og kortere saksbehandlingstid/prosesstid

Byråkrati og lange saksbehandlingstider oppleves å utgjøre en stor utfordring, særlig innenfor målområdet Vekst. Komplekst og omfattende regelverk, og en opplevelse av ineffektiv offentlig saksbehandling, fører til forsinkelser og økte kostnader for både offentlige og private aktører. For Jobbskaperbyen, Eierbyen og hovedkontorbyen, er byråkrati og manglende samordning en utfordring som gjør det lite attraktivt å starte og drive virksomheter. Videre, i Bærekraftsbyen, Sirkulærbyen, drar planprosesser ut og kommer ikke i gang, noe som hemmer bærekraftige initiativer og utvikling.

Vi mener derfor det er viktig å forenkle regelverk, praktiseringen og forståelsen av regelverk og redusere saksbehandlings/prosesstid spesielt i plansaker.

Infrastruktur

Som bemerket i avsnittet om infrastruktur over, er infrastruktur en vesentlig faktor for å lykkes. I byregionen Bergen er der mangler knyttet til infrastruktur for:

- Forskning og laboratorier
- Utdanning, spesielt høyere utdanning feks. Grieg-akademiet
- Samferdsel, vei, bane og kollektiv
- Energi
- Tilgjengelige arealer for næring og bolig

For å lykkes med målene for Bergen er det avgjørende at infrastrukturen i byen får et løft.

Vi mener derfor at det må satses på et infrastrukturløft for Bergen.

I våre prosesser er dette barrierer som tydelig må brytes og overvinnes får å kunne øke mulighetsrommet for Bergen og nå målene som KPS trekker opp.

Avslutningsmerknad

Vi opplever at de justeringer vi her foreslår i KPS og de barrierene vi peker på, er avgjørende for å få et planverk som kan lykkes med å nå målene.

Forslagene leveres med dette til deres vurdering. Vi er tilgjengelig for utdyping og kommentarer eller avklaringer om nødvendig.